

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/46/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3122202088
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Vrtochová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3122202088.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Vrtochovej a sudcov JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Denisa Vékonyho v spore žalobcov 1/ A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XX, E., štátneho občana SR, 2/ F. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XX, E., štátnej občianky SR, 3/ A. G. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. E. XXX, štátneho občana SR, všetkých zastúpených JUDr. Šimonom Cibulkom, advokátom so sídlom Hodžova 53, Trenčín, proti žalovaným 1/ H. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XX, štátnej občianke SR, zastúpenej Mgr. Máriou Bulkovou, advokátkou so sídlom Staničná 1062/14, Trenčín, 2/ KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, IČO 00 585 441, zastúpenej JUDr. Baltazárom Mucskom, advokátom so sídlom Vajnorská 55, Bratislava, o ochranu osobnosti, na odvolanie žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 27. marca 2023, č. k. 18C/15/2020 - 90, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výrokoch I., V. VI., VII. potvrdzuje.

Žalovaná 1/ má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom 1/, 2/, 3/ v rozsahu 100 %.

Žalovaný 2/ má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom 1/, 2/, 3/ v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. žalobu voči žalovanej 1/ zamietol; výrokom II. žalovanému 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 13.000 eur, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku; výrokom III. žalovanému 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 2/ sumu 13.000 eur, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku; výrokom IV. žalovanému 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 3/ sumu 5.000 eur, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku; výrokom V. vo zvyšnej časti žalobu voči žalovanému 2/ zamietol. Výrokom VI. žalovanej 1/ voči žalobcom 1/ - 3/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že zaplatením trov konania jedným zo žalobcov zaniká povinnosť úhrady ostatných žalobcov. Výrokom VII. žalobcom 1/ - 3/ voči žalovanému 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. V odôvodnení uviedol, že žalobcovia 1/ - 3/ sa podanou žalobou domáhali od žalovaných 1/, 2/ zaplataenia nemajetkovej ujmy, a to vo výške 24.000 eur v prospech žalobcu 1/, vo výške 24.000 eur v prospech žalobkyne 2/ a vo výške 20.000 eur v prospech žalobcu 3/ a náhrady trov konania. Svoju žalobu odôvodnili tým, že žalovaná 1/ dňa XX.XX.XXXX viedla osobné motorové vozidlo po ceste č. I/9 v smere od E. do I. J. I., pričom nevenovala dostatočnú pozornosť situácii v cestnej premávke a prešla s vozidlom na pravú krajnicu, kde narazila do cyklistov K. H. a následne do L. C.. Následkom nárazu poškodená L. C. utrpela viaceré poranenia, na následky ktorých dňa XX.XX.XXXX v nemocnici

zomrela. Žalovaná 1/ svojím konaním porušila ustanovenia § 4 ods. 1 písm. c), d), § 9 ods. 2 a § 137 ods. 2 písm. c) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a za toto bola uznaná vinnou a odsúdená na nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov. Súčasne jej bola uložená povinnosť nahradiť poškodenému G. C. škodu vo výške 1.022,74 eur. Zo zvyškom nároku na náhradu škody bol poškodený odkázaný na civilný proces. L. C. bola dcérou žalobcov 1/, 2/ a sestrou žalobcu 3/. Ich aktívna legitímácia je založená ustanoveniami §§ 11 a 15 Občianskeho zákonníka, pasívna legitímácia žalovanej 1/ je daná tým, že bola právoplatne uznaná vinnou z konania, v dôsledku ktorého L. C. zomrela. Pasívna legitímácia žalovaného 2/ je založená na tom základe, že vozidlo, ktoré žalovaná 1/ viedla a ktorým spôsobila dopravnú nehodu bolo poistené v čase nehody u žalovaného 2/. Majú za to, že základ ich nároku voči žalovanému 2/ je daný jednak v komunitárnom práve ako aj v ústavnom práve (Haasová proti Petříkovi, I. ÚS 474/2016). Poukázali pritom na rozhodnutie ESD sp. zn. C-22/12 zo dňa 24.10.2013, rozhodnutie NS SR R 61/2018 ako aj rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 666/2016 zo dňa 11.10.2016. Žalobcovia ďalej uviedli, že vzťah rodičov k zosnulej dcére bol veľmi blízky a hlboký. Boli s ňou v kontakte prakticky každý deň. Aj keď nebyvali v tom istom mieste, dcéra im každý deň telefonovala a zaujímal sa, ako sa majú a či im netreba niečo pomôcť. Vždy keď prišla k svojim rodičom, aktívne im pomáhala pri domácich prácach, nákupoch, chodievali spolu na výlety. Pomáhali im tiež s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a finančne ich podporovala. Dcéra bola "stmelovačom a organizátorom" celej rodiny. Organizovala rodinné stretnutia a dbala o súdržnosť celej rodiny. Jej silný vzťah k rodičom preukazoval aj jej túžbu a rozhodnutie, že na dôchodok sa vráti k rodičom. Ich vzťah bol na ideálnej úrovni vzťahu medzi rodičom a dieťaťom, ktorá sa už teraz ťažko vidí. Dcéra bola aktívna, plná života a energie, plánuje do budúcnosti. Spolu s dcérou chodievali na výlety do prírody, spájala ich láska k športu a prírode. Aj keď dcéra pracovala v K. alebo v I., víkendy vždy znamenali rodinné stretnutia. Takmer každý víkend prišla domov k rodičom. Hoci bola slobodná, napriek jej veku stále verili, že stretne človeka, s ktorým si porozumie a bude šťastná. Práve v období, kedy sa jej táto túžba začínala plniť, prišla o život. O to väčšiu citovú ujmu rodičia utrpeli. Rodičom je veľmi ľúto, že sa s dcérou nemohli rozlúčiť, naposledy ju objat' a povedať jej, ako veľmi pre nich znamenala. Žalovaná 1/ svojím konaním zasiahla do života rodičov takým spôsobom, ktorého následok už nie je možné zvrátiť. Ich neustále predstavy o tom, ako mohol pokračovať život ich dcéry, vzťah so zosnulým priateľom, ich vzájomné šťastie a prečo bolo toto takýmto spôsobom pretrhnuté, ešte viac prehĺbujú ich žiaľ. So smrťou dcéry sa doposiaľ nevedia zmieriť a každé miesto v ich byte i každé miesto, kam chodievajú, im dcéru neustále pripomína, pretože takmer všade chodievali spolu. V ich domácnosti sú pri fotografiách dcéry stále čerstvé kvety. Stratu dcéry im už nič nenahradí. K uplatneniu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy pristupujú tiež s pocitom úcty k nebohej dcére, ktorej nebolo dopriate deliť sa ďalej s rodičmi o starosti i radosti v ich neskoršom veku. Dcéra v ich rodine plnila významnú úlohu, preto ich citová ujma je výrazná. Podanie žaloby považujú za formálne zavŕšenie dopadu tejto tragédie na ich rodinu. Vzťah žalobcu 3/ k zosnulej sestre bol takisto veľmi silný. Vyrastali spolu v jednej izbe a tak v detstve ako aj v dospelosti si navzájom vedeli poradiť a pomôcť. Zdieľali spoločný záujem o prírodu, turistiku, šport, astronómiu, cestovanie. Absolvovali spolu množstvo turistických výletov, vysokohorských výstupov, spájalo ich množstvo spoločných cestovateľských zážitkov. Spolu aktívne hrávali hokej. Sestra bola hybnou silou rodiny. Väčšinu spoločných i rodinných akcií dokázala iniciovať a zorganizovať práve ona. Skoro každý víkend prišla aspoň na pár hodín navštíviť rodičov a pri tej príležitosti sa zastavila aj u svojho brata oddýchnuť si, porozprávať sa, zabaviť sa s jeho deťmi. Jeho deťom i jemu chýba ako vždy dobre naladená spoločníčka, kamarátka, organizátorka a človek, ktorý vie motivovať a poradiť. So smrťou svojej sestry sa dodnes nevyrovnal a ešte aj dnes, keď potrebuje niečo riešiť, s čím si nevie poradiť, podvedome ho napadne, že zavolá sestru. Tá mu už ale telefón nedvihne. Je nepochybné, že konaním žalovanej 1/ došlo k výraznému zásahu do ich osobnostných práv. Zavinená smrť blízkej osoby je vzhľadom na vzájomné úzke a pevné sociálne, morálne a citové väzby vážnou nemateriálnou ujmou pre rozvíjanie a naplňovanie osobnosti postihnutej fyzickej osoby. Konaním žalovanej 1/ došlo k zásahu do ich osobnostného práva tak, že bola narušená celistvosť ich rodiny, bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, keď ich ochudobnenie v citovej oblasti je nenapraviteľné a zasiahlo do príbuzenských vzťahov. Smrť dcéry rodičov poznačila aj na psychickom zdraví. Majú problémy so spánkom a opakované stavy depresie, úzkosti a prázdnoty. Zdôraznili, že s poukazom na právoplatný rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 2To/92/2020 zo dňa 15.06.2021 v spojení s rozsudkom Okresného súdu je preukázaná zodpovednosť žalovanej 1/ za neoprávnený zásah do ich osobnostných práv a rovnako aj zodpovednosť za porušenie práva na ochranu osobnosti, najmä života a zdravia, ich dcéry a sestry. Právo na ochranu osobnosti ich dcéry a sestry sa uplatňuje po smrti fyzickej osoby najbližší príbuzní, pričom nástupnícke fyzické osoby majú právo na ochranu osobnosti v rovnakom rozsahu, v akom toto právo prislúchalo dotknutej

osobe a v súvislosti s ustanovením § 15 Občianskeho zákonníka nie je vylúčené, aby tým istým konaním, ktoré zasiahlo do osobnosti určitej fyzickej osoby, ktorá zomrela, zároveň došlo k zásahu do osobnosti pozostalých osôb. Ide o tzv. postmortálnu ochranu zomrelej osoby. Žalobcovia ďalej uviedli, že zákon na určenie výšky náhrady neustanovuje žiadny paušálny spôsob jej určenia. Je však potrebné prihliadnuť najmä na tú skutočnosť, že ich vzťah so zosnulou bol silne citovo založený, tiež je potrebné prihliadnuť aj na samotné konanie žalovanej 1/. Žalovaná 1/ nevenovala dostatočnú pozornosť situácii v cestnej premávke a narazila do cyklistov. Poškodená L. C. neporušila žiadne dopravné, či iné právne predpisy. Rozhodovacia prax súdov naznačuje, že každý prípad má svoje špecifiká a na základe toho súdy priznávajú náhradu nemajetkovej ujmy v rôznych výškach. Rádovo sa jedná o sumy 10.000 eur a viac. Uvedomujú si, že ich dcéra a sestra bola v produktívnom veku, kde jej pomoc bola značná, či už po ekonomickej alebo emocionálnej stránke a je spoločensky neprijateľné, aby zomrela za tak tragických okolností. Výšku nemajetkovej ujmy odôvodnili vyššie uvedenými skutočnosťami ako aj tým, že táto spočíva aj v postmortálnej ochrane samotnej zosnulej, ktorá by za priaznivých okolností mala pred sebou ešte väčšiu časť života. Nesúhlasili so vznesenou námietkou premlčania, nakoľko žalobca 3/ si v trestnom konaní včas uplatnil nárok na náhradu škody, čo vyplýva z výroku rozsudku súdu v trestnom konaní. Žalobca 3/ si škodu uplatnil riadne, včas a svojimi procesnými úkonmi nebránil náležitému priebehu trestného konania. Preto sú splnené všetky predpoklady k tomu, aby premlčacia doba vzťahujúca sa k nároku na náhradu škody v priebehu trestného konania spočívala. Keďže trestné stíhanie bezprostredne nadväzovalo na dopravnú nehodu zapríčinenú žalovanou 1/, s prihliadnutím na dĺžku trestného konania, nedošlo podľa ich názoru k uplynutiu premlčacej doby vo vzťahu k žalobcovi 3/. K premlčaniu nároku nedošlo ani voči žalovanému 2/, nakoľko voči nemu začala plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti s poukazom na § 104 Občianskeho zákonníka, a teda objektívna premlčacia doba ešte neuplynula. Tu poukázali na rozhodnutie NS SR sp. zn. 7Cdo/252/2021 zo dňa 31.03.2022. Pokiaľ ide o subjektívnu premlčaciu dobu, o vinníkovi nehody sa dozvedeli až z právoplatného rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 15.06.2021, pričom rozhoduje skutočná, nie predpokladaná znalosť okolností uvedených v ustanovení § 106 Občianskeho zákonníka. Subjektívna premlčacia lehota nemôže začať plynúť skôr, než objektívna premlčacia doba. Nesúhlasili s tvrdeniami žalovaného 2/, že súd musí skúmať majetkové pomery žalovanej 1/, nakoľko táto povinnosť súdu nevyplýva. Žalovaná 1/ s podanou žalobou nesúhlasila a túto žiadala v celom rozsahu zamietnuť. Vzniesla námietku premlčania žalobou uplatnených nárokov, ku ktorej uviedla, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa premlčí vo všeobecnej trojročnej lehote, ktorej začiatok plynutia je viazaný na okamih, v ktorom došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba teda začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, v ktorom došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. K dopravnej nehode došlo dňa XX.XX.XXXX, resp. k úmrtiu nebohej došlo dňa XX.XX.XXXX. Premlčacia doba tak začala plynúť najneskôr dňa 12.07.2018 a uplynula dňa 12.07.2021. Žaloba bola súdu doručená až dňa 30.03.2022, t. j. po uplynutí zákonom stanovenej trojročnej premlčacej doby. K spočívaniu plynutia premlčacej doby tvrdenej žalobcami podotkla, že žalobca 3/ si v trestnom konaní podľa trestného rozsudku uplatnil nárok na náhradu materiálnej škody vo výške 8.000 eur, ktorú mu odvolací súd v preukázanej časti 1.022,74 eur priznal. Vo zvyšku tejto konkrétne uplatnenej náhrady škody bol žalobca 3/ odkázaný na civilný proces, nakoľko zvyšná časť nebola riadne preukázaná. Z toho nevyplýva, že by si žalobca 3/ v trestnom konaní uplatnil náhradu nemajetkovej ujmy voči nej, preto nemožno uvažovať o spočívaní plynutia premlčacej doby. Nesúhlasila ani so stanovením počiatku plynutia premlčacej doby dňom 15.06.2021, t. j. dňom právoplatnosti rozhodnutia v trestnom konaní. Poznamenala, že v prípade nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv plynie premlčacia doba odo dňa nasledujúceho po dni, v ktorom došlo k zásahu do týchto zákonom chránených práv. Nie je pritom dôležité, či a kedy bol porušovateľ osobnostných práv uznaný za zodpovedného z protiprávneho zásahu do osobnostných práv poškodeného v inom, napr. trestnom konaní. Napokon, zodpovednosť žalovanej 1/ v trestnom konaní sporná nikdy nebola. Tiež zastáva názor, že ustanovenie § 104 Občianskeho zákonníka vo vzťahu k žalovanému 2/ nemožno použiť. Okrem toho považuje výšku žalobou uplatnených nárokov za neprimeranú. V tejto súvislosti poukázala, že žalobcovia s nebohou nežili v spoločnej domácnosti, neboli na ňu výživou odkázaní, pričom treba prihliadnuť na vek nebohej a žalobcov v čase jej úmrtia. V trestnom konaní sa žalobcom opakovane ospravedlnila a vyjadrila ľútosť nad spáchaným skutkom. Bol jej uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, ktorý si vykonala. Nevlastní žiaden majetok vyššej hodnoty. Povinnosť uhradiť žalobcom tak vysokú sumu by bola pre ňu likvidačná. Má za to, že v trestnom konaní ako aj jej odsúdením bola žalobcom poskytnutá dostatočná morálna satisfakcia. Žalovaný 2/ s podanou žalobou nesúhlasil a túto žiadal v celom rozsahu zamietnuť. Vzniesol námietku premlčania, v rámci ktorej poukázal, že nemajetková ujma voči poisťovni je škodou

na účely zákona o PZP, a tak sa k nej musí ako škode pristupovať a musia sa použiť všetky zákonné ustanovenia upravujúce náhradu škody vrátane premlčania. Nie je možné aplikovať ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka. Nie je akceptovateľné na jednej strane tvrdiť, že nemajetková ujma je škodou, aby sa dosiahla pasívne vecná legitímácia poisťovateľov, a na strane druhej tvrdiť, že sa premlčuje v trojročnej všeobecnej premlčacej dobe, pretože teraz je to výlučne nemajetková ujma. Žalovaný nijako do práv žalobcov nezasiahol, a tak je možné voči nemu uplatniť len nárok na náhradu škody. Voči nemu mohlo dôjsť len k uplatneniu náhrady škody, kedy je nutné aplikovať premlčacie doby tak, ako je tomu pri uplatnení nároku na náhradu škody. Zákon o PZP je špeciálnym zákonom vo vzťahu k Občianskemu zákonníku a tento explicitne ustanovuje premlčaciu dobu odkazom na ustanovenie § 106 Občianskeho zákonníka. Aplikácia ustanovenia § 104 Občianskeho zákonníka v tomto prípade nie je možná. K dopravnej nehode došlo dňa 08.07.2018 a k úmrtiu nebohej došlo dňa 11.07.2019. K podaniu žaloby došlo v marci 2022, teda po uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej doby. Je nepochybné, že už v čase smrti žalobcovia mohli objektívne predpokladať, kto je zodpovednou osobou a vedeli, aký zásah a škoda im vznikla. Okrem toho k zásahu do práv žalobcov došlo samotnou dopravnou nehodou dňa 08.07.2018 a k podaniu žaloby došlo po uplynutí trojročnej objektívnej premlčacej doby. Nesúhlasil s názorom vyjadreným v rozhodnutí NS SR sp. zn. 7Cdo/252/2021 zo dňa 31.03.2022, považuje ho za arbitrárny, nakoľko v jeho odôvodnení absentuje dôkladné a presvedčivé vysvetlenie, prečo sa NS SR rozhodol odkloniť od svojej doterajšej rozhodovacej praxe (rozsudok NS SR sp. zn. 5Cdo/102/2017 zo dňa 23.04.2020). V súvislosti so spočítaním premlčacej doby poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/102/2017 zo dňa 23.04.2020, v zmysle ktorého uplatnenie nároku na nemajetkovú ujmu poškodenou osobou nemá za následok spočítanie premlčacej doby počas trestného konania aj voči poisťovateľovi osoby, ktorá škodu spôsobila. K výške náhrady nemajetkovej ujmy uviedol, že túto súd určuje s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Súdna prax prijala zásadné kritéria, ktoré sú rozhodujúce pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Týmito na strane žalobcov sú: a) intenzita vzťahu žalobcov so zosnulou, b) vek zomrelej a pozostalých, ako aj existenčná závislosť na nebohej, c) morálne zadosťučinenie. Na strane pôvodcu zásahu, žalovanej 1), sú týmito kritériami: a) postoj žalovanej 1) (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie), b) dopad udalosti do sféry pôvodcu, c) majetkové pomery pôvodcu. Má za to, že žalobcovia dostatočne nepreukázali citovú väzbu, a teda taký zásah do ich práva na súkromie, ktorý by odôvodňoval poskytnutie satisfakcie vo forme peňažnej náhrady aj s poukazom na vek nebohej. Je zrejmé, že strata rodinného príslušníka predstavuje ujmu v každom veku, avšak pre skúmanie intenzity citovej väzby je tiež potrebné zohľadnenie i veku nebohej ako aj žalobcov. K ťažkým psychickým ujмам dochádza pravidelne len pri veľmi úzkych citových väzbách. Inak sa spravidla predpokladá dostačujúca psychická odolnosť. Okruh oprávnených subjektov nemožno automaticky odvodzovať z titulu blízkej osoby, ale je potrebné skúmať blízkosť vzájomného vzťahu, úzku citovú väzbu, nie v zmysle biologického príbuzenstva, ale na základe skutočného stavu blízkosti medzi žalobcami a zosnulou. Súd pri náhrade nemajetkovej ujmy prihliada aj na to, či pozostalí neboli morálne uspokojení v podobe odsúdenia páchatela alebo poskytnutím ospravedlnenia. Základným princípom nemajetkovej ujmy a jej odškodnenia v peniazoch je princíp primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá je spôsobilá aspoň sčasti zmierniť dôsledky neoprávneného zásahu a umožňuje, aby výška náhrady na jednej strane nevytvárala priestor pre obohacovanie sa, ale na druhej strane umožňovala spravodlivé zadosťučinenie pozostalých. Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch je potrebné sa zamerať aj na samotný dopad škodovej udalosti do psychickej sféry pôvodcu zásahu, jeho postoj k samotnej dopravnej nehode, úmysel, trestný postih, snahu o nápravu, oľutovanie, ospravedlnenie sa. Zdôraznil, že finančná náhrada je až posledným spôsobom náhrady v prípadoch, ak nepostačuje morálne zadosťučinenie, ktorým je najmä ospravedlnenie alebo samotné prejednanie veci a odsúdenie osoby, ktorá zásah spôsobila. Náhrada v peniazoch tvorí aj historicky len nadstavbu morálneho zadosťučinenia a nesmie slúžiť ako majetkový prospech toho, komu sa do práv zasiahlo. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25Co/441/2016 zo dňa 28.06.2017 s tým, že súdy považujú aj odsúdenie pôvodcu zásahu za formu satisfakcie. Ku kritériu majetkových pomerov pôvodcu zásahu uviedol, že stabilná judikatúra prijala závery, že majetkové pomery pôvodcu zásahu je potrebné zohľadniť nie z pohľadu výšky priznanej satisfakcie, ale z pohľadu možností reálneho uspokojenia priznaných nárokov. Prípadná priznaná náhrada nemajetkovej ujmy nemôže byť pre pôvodcu zásahu likvidačná. Nie sú rozhodujúce pomery poisťovateľa, pretože tento nijak do práv žalobcov nezasiahol a zákon mu nedáva legislatívne možnosti zmiernenia následkov smrti poškodeného ospravedlnením sa, prejednaním veci a pod. Má za to, že po zhodnotení všetkých vyššie uvedených kritérií je výška žalobou uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy neprimerane vysoká a nekorešpondujúca okolnostiam prípadu. Poukázal tiež na viaceré rozhodnutia Krajského súdu v Žiline a Krajského súdu v Nitre, ktoré pozostalým manželom

priznali náhradu nemajetkovej ujmy najviac 12.000 eur a plnoletým deťom najviac 5.000 eur. Zdôraznil, že žalobcovia si uplatňujú nároky paušálne podľa stupňa príbuzenstva, čo nerešpektuje individualizáciu inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

3. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie a zistil nasledovný skutkový stav: Dňa XX.XX.XXXX došlo na ceste I/9 v k. ú. G. H. k dopravnej nehode, pri ktorej žalovaná 1) narazila prednou časťou vozidla do cyklistu H., ktorý spôsobeným zraneniam na mieste podľahol a cyklistky C., ktorá bola s ťažkými zraneniami odvezená do FN E.. Rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 2To/92/2020-409 zo dňa 15.06.2021 súd rozhodol o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Trenčín sp. zn. 8T/35/2019 zo dňa 24.06.2020, ktorým bola žalovaná 1/ uznaná vinnou zo spáchania prečinu usmrtenia, ktorého sa dopustila na tom skutkovom základe, že dňa 08.07.2018 viedla osobné motorové vozidlo po ceste č. I/9 v smere od E. do I. J. I., nevenovala dostatočnú pozornosť situácii v cestnej premávke a prešla s vozidlom na pravú krajnicu, kde narazila do cyklistov K. H. a L. C.. L. C. utrpela pri nehode zranenia, na ktoré dňa XX.XX.XXXX zomrela. Žalovaná 1/ svojím konaním porušila ustanovenie § 4 ods. 1 písm. c), d), § 9 ods. 2 a § 137 ods. 2 písm. c) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. Za to bola rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne odsúdená na trest odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov. Súčasne jej bola uložená povinnosť nahradiť poškodenému žalobcovi 3/ škodu vo výške 1.022,74 eur a zo zvyškom nároku na náhradu škody odkázal poškodeného na civilný proces. Z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 2To/92/2020-409 zo dňa 15.06.2021 okrem iného vyplýva, že poškodený si uplatnil nárok na náhradu škody vo výške 8.000 eur, z čoho bolo riadne a včas uplatnených 1.022,74 eur ako náklady za pohreb L. C.. Vo zvyšku uplatnenú škodu nepreukázal, preto ho odvolací súd odkázal na civilný proces. Z fotodokumentácie predloženej žalobcami a nimi datovanej do rokov 2009 - 2017 sú zrejmé spoločné aktivity žalobcov 1/ - 3/ a alebohej L. C., a to dovolenky, výlety, športové aktivity a rodinné stretnutia. Z podacieho lístku vyplýva, že žalovaná 1/ dňa 19.11.2018 žalobcovi 3/ zaslala doporučené 1. triedou listovú zásielku. Z výpovede žalobcu 1/ vyplynulo, že niet jednej minúty, ktorá by im nepripomínala dcéru. Dcéra pracovala v I., aj v K., ale napriek tomu každý víkend ich prišla navštíviť, pomáhala im s nákupmi. Bola súčasťou rodiny, ktorá fungovala na 100 %. Majú vnúčence a pokiaľ im chceli niečo kúpiť, čo nebolo v ich finančných možnostiach, vypomohla im dcéra. Chodili aj na turistiku. Pri jednej si manželka v zahraničí zlomila nohu. Dcéra im bola aj v tomto nápomocná, všetko vybavila, lebo oni by to jazykovo nezvládli. Dcéra bola u nich každý víkend a niekedy, keď pracovala z domu, bola u nich už aj vo štvrtok alebo aj v stredu. Mala u nich svoju izbu, v ktorej mala svoje veci. Chcela sa vrátiť do E., aj kvôli ľuďom, aj kvôli svojmu bratovi, ktorý má deti a s týmito bola v úžasnom vzťahu. S matkou mali pekný vzťah, asi lepší. Pomáhala matke s čímkoľvek, s domácimi prácami, s nákupmi. V telefonickom kontakte boli takmer denne. Koľkokrát len zavolała, čo jej mama navarí, alebo čo má priniesť, alebo keď mala nejaké pracovné novinky. Po tragickej udalosti v ich živote nastalo obrovské vákuum. Vypadla im jedna veľká pomoc. Dcéra koľkokrát manželke volala, aby sa poradila napr. o recepte alebo ju manželka nabalila navareným jedlom a kolegyně potom hovorili, že L. zas mama nabalila. Takýto vzťah v rodine mali. Keď odišiel do dôchodku, ešte súkromne pracoval, dcéra nikdy od neho neodišla tak, aby mu nepomohla pozametáť alebo povysávať. V I. žila dlho, od skončenia VŠ až do tej päťdesiatky. Z toho asi 3 roky pracovala v K.. Byť mala v I.. Veľa voľného času nemala kvôli pracovným povinnostiam, a ak nejaký mala, trávila ho s priateľkami, chodila lyžovať. Partnerský vzťah mala až ku koncu života, bolo to asi pol roka pred jej smrťou. V I. navštevovala aj jeho brata a jeho rodinu alebo manželkinu sestru a jej rodinu. Dcéra k nim chodila každý víkend. S priateľom, keď sa stretli, išli spolu na bicykel alebo si niekam sadnúť. S dcérou si zvykli chodiť na 1 - 2 pív a pri nich prebrali úplne všetko. Aj keď sa mala stretnúť s priateľom, vždy s ním aspoň do desiatej posedela, a potom išla za priateľom. Žalovaná 1/ sa mu neospravedlnila, do rúk od nej nič nedostal. V trestnom konaní skôr za ňu hovoril sudca. Žalobu podal preto, lebo chcel mať za sebou všetky procedúry, ktoré s tým súvisia, morálne, aj na pamiatku zosnulej dcéry. Odsúdenie žalovanej 1/ nepovažuje za dostačujúce, lebo v rámci trestného konania neboli prešetrené ďalšie okolnosti. Ak by boli prešetrené, dostala by vyšší trest. Ale aj keby bol ten trest oveľa vyšší, nepovažoval by ho za dostačujúci. Dcéra im vypomáhala finančne najmä nákupmi, ale takisto im zaplatila dovolenku pri mori, na ktorej boli spolu s ňou alebo aj lyžovačku, na ktorú chodili s ňou. Finančne neboli na dcéru odkázaní, na bežný život by mali, tie dovolenky by vypadli, ale inak by sa pretĺkli. S dcérou sa stretávali aj v I. u jeho brata na chate. Dcéra vždy využila čas, aby mohla tráviť čas s rodinou. S dcérou nemali žiadne nezhody. Žalovaná 1/ im uhradila len pohrebné trovy a to len nedávno. S psychickou traumou sa vysporiadal sám, lekársku pomoc nevyhľadal. Každý večer, keď zaspával, sa mu v hlave premietal priebeh tej dopravnej nehody. Jediné, čo ho v celom uspokojovalo aspoň trochu, bola myšlienka, že dcéra v ten moment asi nič necítila. Z výpovede žalobkyne 2/ vyplynulo, že s dcérou mala veľmi pekný vzťah, boli v dennom styku. Ak si netelefonovali, tak si písali maily. Keď

mala dcéra prácu z domu, bola u nich už v stredu, a odchádzala až v pondelok. O jej blízkosti k nim hovorí aj fakt, že keď pracovala v K., prišla domov každý víkend. Chodili spolu na dovolenky, a ešte aj v ten týždeň, keď sa jej stala tá nehoda, mali spolu odchádzať do M.. Keď boli chorí, starala sa o nich, vybavovala im prednostné vyšetrenia, zabezpečovala lieky. Chodievala s nimi aj do kúpeľov. Dcéra mala nadštandardné vzťahy s celou rodinou. Nevynechala žiadnu príležitosť, aby jej nepriniesla darček, alebo kvetiny. Keď prišla z I., pracovala v záhrade, pretože prácu v záhrade mala veľmi rada. Otcovi upratala kanceláriu. Keď ochorela jej sestra, dcéra si zobrala dovolenku a sprevádzala ju na chemoterapiu. Keď dcéra oslávila 50 rokov, povedala, že to bol jej najšťastnejší deň v živote a o týždeň na to, už tu nebola. Bola veľmi šťastná, lebo si našla aj partnera. Stále ju vidí spokojnú a šťastnú. V ten deň, keď sa stala nehoda, ju stále čakala, vyzerala, či príde a ona už neprišla. Na záhrade si postavili záhradný domček a ona sa tešila, že tam bude chodiť. Vždy tam chodili do prírody. Milovala svoju neter a synovca, vždy keď išla k nim, zastavila sa aj za nimi. Mala rada zvieratá a vnučka ju už vždy čakala s mačkou na rukách, aby si ju mohla pohladkať. V deň nehody, to bol pre ňu veľký šok. Hneď mala pri sebe celú rodinu. Sestry sa o ňu starali. Doposiaľ nemôže spať a často si v noci predstavovala ako sa to stalo. Lekársku pomoc v súvislosti so svojim prežívaním po nehode nevyhľadala. Myšlienky sa snaží zaháňať nejakou činnosťou. Dcéra mala s bratom veľmi pekný vzťah, vo všetkom sa na neho obracala, aj keď išla niečo kupovať, radila sa s ním. Pre neho to bol tiež strašný šok, pretože on už vedel, čo sa stal, a nechcel im to ani povedať. Syn potom ochorel a jeho manželka hovorí, že to má z toho stresu, ktorý prežil. Nevie, čo mu je, ale každý mesiac chodí na infúzie. Nehovorí im o tom, nechce ich tým zaťažovať. Teraz im vo všetkom pomáha syn. Žalobu podala preto, lebo sa im zdalo, že za taký čin len tak ľahko vyviazne. Nedostali od nej žalovanej žiadne ospravedlnenie a akoby si ani neuvedomovala, že naša dcéra mala aj rodičov. Má vedomosť, že synovi prišiel list a bolo tam napísané, že sa ospravedľuje za spáchaný skutok. Pojednávaní v trestnom konaní sa nezúčastňovala a nebola kontaktovaná právnym zástupcom žalovanej za účelom ospravedlnenia. Trest odňatia slobody považuje za dostatočný. Necíti nijakú zášť. Dcéra im vždy urobila nákup, poplatila všelijaké poplatky, keď išli na dovolenku. Nezneužívala ich. Na všetko si zarobila sama. Z výpovede žalobcu 3/ vyplynulo, že sa mu hovorí veľmi ťažko. Jeden týždeň oslávili sestrinu 50 - ku a na ďalší bol za ňou na JIS-ke. Spolu vyrastali v jednej izbe, mali veľa spoločných záujmov. Chcela hrať hokej, čo sa je potom podarilo v dospelosti. Navštevovala ich 2 - 3 krát za mesiac, zastavila sa u nich po ceste, keď šla k rodičom. Rada organizovala spoločný rodinný čas, aj teraz idú Vianoce, to by už určite chodila po vianočných nákupoch s deckami na trhy. Má dve deti, 11 a 16 rokov mali v čase dopravnej nehody. Sestra mala s nimi pekný vzťah. Ona sama vlastné nemala, a preto k nim pristupovala ako k vlastným. Brávala ich na výlety, pomáhala im v príprave do školy. Ona bola jediná, ktorá dokázala jeho deti vyťahovať do prírody, pretože oni do prírody nerady chodia. Keď bola sestra ešte na VŠ, bola v klube J. E. a spolu s nimi precestovali celé Alpy v Rakúsku aj v Taliansku, na Slovensku veľa pochodili, boli aj na Aljaške a v Nórsku. Spolu s rodičmi a so sestrou boli pár krát na dovolenke aj v Chorvátsku. V zime s nimi zabsolvovali lyžovačky, tie boli pravidelné, lebo jeho deti milujú lyžovanie. Na Vianoce vždy bola sestra u rodičov, už tak 2 - 3 dni vopred. Medzi sviatkami potom vyrážala na turistiku. Sestrina izba zostala u rodičov nezmenená, ešte sú v nej aj jej veci. Sestra sa s ním o vzťahoch veľmi nerozprávala a aj o tom, čo mala, sa dozvedel asi len pol roka pred udalosťou. Nezdôverovala sa mu; to skôr riešila s jeho manželkou. Oni spolu skôr riešili spoločné aktivity a záujmy. Ona skôr organizovala rodinné víkendy, vždy mu volala, kam vyrazia a či môže zobrať decká a asi aj pred dvomi rokmi, keď s niečím potreboval pomôcť, mu napadlo, že jej zavolá. Sestra mala o matku starosť. Vždy, keď prišla, snažila sa ju zobrať niekde do kúpeľov alebo vybaviť masáž a pod. Matka sa snaží o udalosti nerozprávať a čas už aj niečo zahojí, prvý rok však bola matka uplakaná stále. Žalovaná 1/ sa mu v rámci trestného konania neospravedlnila, ale pred súdom uviedla, že jej je to ľúto. Asi trištvrte roka po udalosti prišiel na jeho meno od žalovanej list, v ktorom boli napísané asi 4 riadky. Neprišlo mu to ani, že to písala žalovaná 1/, pretože hneď v úvode bolo napísané, že sa s nimi pokúšala skontaktovať, ale to ani neviem, že sa s nimi snažila skontaktovať. V liste vyjadrila ľútosť a uviedla, že sa vec už nedá vrátiť späť. List bol vytlačený, nebol písaný ručne. Považoval to len za formalitu. Listom sa ospravedlnila žalovaná 1/ všetkým. Nikto ho za účelom ospravedlnenia sa nekontaktoval. Nepodmienečný trest považuje určitým spôsobom zadostučinenie, otázna je výška trestu. Podmienečný trest by za dostačujúci nepovažoval. Žalobu podal preto, lebo mal pocit, že vzhľadom na trestné konanie vec ešte nie je ukončená. Keby vec v trestnom konaní bola riadne vyšetrená, možno by túto žalobu ani nepodali. Finančne odkázaný na svoju sestru nebol. Psychickú traumu po tragickej nehode pociťoval, že nemohol spať, v noci sa budil. Lekára nevyhľadal, neužíval žiadne lieky na upokojenie. Žalovaná 1/ mu nahradila trovy pohrebu, náhradu nemajetkovej ujmy neponúkla. Z výpovede žalovanej 1/ vyplynulo, že sa snažila žalobcom ospravedlniť a aj s jej predchádzajúcim právnym zástupcom kontaktovali obidve rodiny za účelom stretnutia, ospravedlnenia sa a prípadnej náhrady vzniknutej škody, stretnutie sa však nie z jej viny

neuskutočnilo. Rovnako sa žalobcom ospravedlnila aj na súde v trestnom konaní či už na okresnom súde alebo na krajskom súde. Otočila sa priamo k nim a vyjadrila ospravedlnenie a svoju ľútosť. Vie, že by mohla použiť milión slov na ospravedlnenie, ale to by už žalobcom dcéru a sestru nevrátilo. Keďže sa neuskutočnilo vtedy stretnutie, s jej právnym zástupcom vtedy poslali ospravedlňujúce listy. Náklady pohrebu uhradila po dlhšom čase preto, lebo vtedy uhradila škodu aj tej druhej rodine; nevie, asi vtedy na to pozabudla. Až po prvom pojednávaní v tejto veci právny zástupca žalobcov upozornil jej právnu zástupkyňu, že k úhrade nákladov ešte nedošlo, preverovala si to a pozerala si aj rozsudok, avšak v tom nebolo žiadne číslo účtu, preto sa jej právna zástupkyňa skontaktovala s právnym zástupcom žalobcov a takto vypýtala číslo účtu, na ktoré škodu zaplatila. Dopravná nehoda vplývala na ňu veľmi zle, po tejto udalosti vyhľadala psychologičku a nejaký čas ju navštevovala. Aj vďaka svojmu okoliu sa späť dostala aj do práce, aj do života. Žalobcom sa ospravedlnila z vlastnej iniciatívy. K svojim majetkovým pomerom uviedla, že nevlastní žiadny hnutelný ani nehnuteľný majetok a nemá žiadne úspory, a to aj preto, že je len 3 mesiace prepustená z výkonu trestu. V súčasnosti pracuje ako asistentka v ambulancii. Dosahuje príjem 800,- € netto. Je slobodná, v spoločnej domácnosti žije s rodičmi, vyživovaciu povinnosť nemá žiadnu. Brigádne si neprivyrába.

4. Na základe vykonaného dokazovania mal súd za to, že žaloba žalobcov 1/ - 3/ je čiastočne dôvodná. Keďže žalovaní 1/, 2/ v konaní vzniesli námietku premlčania žalobcami uplatneného nároku, zaoberal sa súd na prvom mieste práve otázkou premlčania. V zmysle vyššie uvedených zákonných ustanovení sa právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch premlčí vo všeobecnej trojročnej lehote, ktorej začiatok plynutia je viazaný na okamih, v ktorom došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba teda začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, v ktorom došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. Žalobcovia svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy odvodzujú od dopravnej nehody, ktorej priamou účastníčkou bola ich dcéra a sestra a ktorá na následky zranení dňa XX.XX.XXXX zomrela. Premlčacia doba teda v danom prípade začala plynúť dňa 12.07.2018 a uplynula dňa 12.07.2021. Žaloba však bola súdu doručená až dňa 29.03.2022, t. j. po uplynutí zákonom stanovenej 3-ročnej premlčacej doby. Pokiaľ žalobcovia tvrdili, že začiatok plynutia premlčacej doby je viazaný na skutočnosť, kedy sa dozvedeli, kto je za dopravnú nehodu zodpovedný a takto stanovili začiatok plynutia premlčacej doby na deň 15.06.2021, t. j. deň rozhodnutia odvolacieho súdu v trestnom konaní, v tomto smere sa súd s názorom žalobcov nestotožnil. Ako už bolo vyššie uvedené, v prípade nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv plynie premlčacia doba odo dňa nasledujúceho po dni, v ktorom došlo k zásahu do týchto zákonom chránených práv. Nie je pritom dôležité, či a kedy bol porušovateľ osobnostných práv uznaný za zodpovedného z protiprávneho zásahu do osobnostných práv poškodeného v inom, napr. trestnom konaní. Súd sa tiež nestotožnil s tvrdením žalobcov, že ujmu si žalobca 3/ uplatnil v rámci trestného konania, a preto premlčacia doba spočívala. Z odôvodnenia rozsudku č. k. 2To/92/2020-409 zo dňa 15.06.2021 vyplýva, že žalobca 3/ si uplatnil nárok na náhradu škody vo výške 8.000 eur, z ktorých preukázal len časť vo výške 1.022,74 titulom nákladov za pohreb L. C. a zvyšnú časť uplatnenej škody nepreukázal. Z uvedeného rozhodnutia nie je zjavné, o aký druh uplatnenej škody sa vo zvyšku jednalo (majetková alebo nemajetková ujma), preto bolo na žalobcovi 3/, aby riadne preukázal, či zvyšok uplatnenej škody predstavoval nemajetkovú ujmu. Toto však nepreukázal, a preto možno konštatovať, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy si žalobca 3/ v trestnom konaní neuplatnil, v dôsledku čoho nemohlo dôjsť vo vzťahu k nemajetkovej ujme k spočívaniu premlčacej doby. Okrem toho, ak by aj zvyšok uplatnenej škody predstavoval nemajetkovú ujmu, premlčacia doba by spočívala len k tejto zvyšnej časti, nie k celému nároku uplatnenému v civilnom sporovom konaní. Čo sa týka žalobcov 1/, 2/, títo nijako nepreukázali uplatnenie nemajetkovej ujmy v trestnom konaní, a preto vo vzťahu k nim nemožno uvažovať o spočívaní premlčacej doby počas trestného konania. Súd tiež skúmal, či vznesenie námietky premlčania zo strany žalovanej 1/ nie je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Vznesenie námietky premlčania zásadne dobrým mravom neodporuje, môžu ale nastať situácie, keď uplatnenie tejto námietky je výrazom zneužitia práva na úkor strany, ktorá márne uplynutie premlčacej doby nezavinila a voči ktorej by za takejto situácie zánik nároku v dôsledku uplynutia premlčacej doby bol neprimerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom ňou uplatňovaného práva a s dôvodmi, pre ktoré svoje právo včas neuplatnila. V konaní však nevyšli najavo a zo strany žalobcov neboli ani tvrdené žiadne také okolnosti, pre ktoré by súd mal za to, že vznesená námietka premlčania sa prieči dobrým mravom. S poukazom na uvedené dospel súd k záveru, že vo vzťahu k žalovanej 1/ je žalobcami uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy premlčaný v celom rozsahu, a preto žalobu vo vzťahu k žalovanej 1/ v celom rozsahu zamietol. Čo sa týka vznesenej námietky premlčania vo vzťahu k žalovanému 2/, tu súd

rovnako aplikoval premlčaciu dobu v dĺžke 3 roky, avšak jej začiatok plynutia stanovil v zmysle § 104 Občianskeho zákonníka až jeden rok po poisťnej udalosti. Znamená to teda, že ak nebohá L. C. zomrela dňa XX.XX.XXXX, premlčacia doba vo vzťahu k žalovanému 2/ začala plynúť až dňom 12.07.2019 a uplynula dňom 12.07.2022. Žaloba bola súdu doručená dňa 29.03.2022, t. j. v rámci plynutia premlčacej doby. Pri vyslovení tohto záveru súd vychádzal najmä z rozhodnutia NS SR sp. zn. 7Cdo/252/2021 zo dňa 31.03.2022, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí NS SR pod č. 3/2022. Publikované rozhodnutie NS SR predstavuje ustálenú súdnu prax a súd nemal dôvod sa od právneho názoru vyjadreného v tomto rozhodnutí odkloniť. Je potrebné si uvedomiť, že každý má právo na to, aby jeho spor bol rozhodnutý v súlade s ustálenou súdnou praxou, čomu zodpovedá princíp právnej istoty vyjadrený v čl. 2 základných zásad Civilného sporového poriadku. Vzhľadom na vyššie uvedené možno konštatovať, že žalobcami uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalovanému 2/ premlčaný nie je.

5. V ďalšom sa súd zaoberal dôvodnosťou podanej žaloby. Predpokladmi vzniku občianskoprávnej sankcie za nemajetkovú ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom do osobnosti fyzickej osoby, ktoré musia byť splnené kumulatívne, sú A) existencia zásahu, ktorý je objektívne spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu buď v porušení, či len ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite, B) neoprávnenosť (protiprávnosť) tohto zásahu, C) existencia príčinnej súvislosti medzi neoprávneným zásahom a vznikom ujmy. Ad A) - pokiaľ ide o existenciu zásahu stačí, ak ide o zásah, ktorý je objektívne spôsobilý vyvolať ujmu, spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnosti fyzickej osoby (rozhodnutie Najvyššieho súdu publikované pod R 103/1967). Na úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti sa tak nevyžaduje vyvolanie následkov, ale stačí, že zásah bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva, chránené ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 1Cz 32/78 zo dňa 26.04.1978). V danom prípade takýto zásah existoval, keď do osobnostných práv žalobcov (najmä do práva na súkromie a rodinný život) bolo zasiahnuté tým, že dcéra a sestra žalobcov pri dopranej nehode zomrela. Ad B) - neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti je také konanie, či už aktívne alebo pasívne, ktoré zasahuje do práv chránených § 11 Občianskeho zákonníka a je v rozpore s právami a povinnosťami pôvodcu zásahu ustanovenými právnym poriadkom. V súdnej veci možno neoprávnenosť zásahu vzhľadom na konaní žalovanej 1/, ktorá porušila ustanovenie § 4 ods. 1 písm. c), e), § 9 ods. 2 a § 137 ds. 2 písm. c) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, keď nevenovala dostatočnú pozornosť situácii v cestnej premávke, následkom čoho narazila okrem iného aj do cyklistky L. C., ktorá zraneniam podľahla. Pri vyslovení tohto záveru vychádzal súd z rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne č. k. 2To/92/2020-409 zo dňa 15.06.2021, pričom táto skutočnosť nebola ani medzi stranami sporná. Ad C) - poslednou podmienkou stanovenou zákonom je príčinná súvislosť medzi neoprávneným zásahom a vznikom ujmy. V danej veci možno konštatovať, že existuje príčinná súvislosť medzi neoprávneným zásahom a vznikom ujmy, keď v dôsledku protiprávneho konania žalovanej 1/ došlo k úmrtiu dcéry a sestry žalobcov 1/ - 3/. S poukazom na uvedené možno ustáliť, že v danom prípade boli splnené všetky zákonom predpokladané podmienky vzniku občianskoprávných sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom do osobnosti žalobcov. Tam, kde vznikla v dôsledku neoprávneného zásahu do osobnosti človeka nemajetková ujma, môže sa poškodený domáhať upustenia od pokračovania neoprávnených zásahov do jeho osobnostných práv, odstránenia následkov neoprávneného zásahu, a to najmä obnovením pôvodného stavu a poskytnutia primeraného zadosťučinenia. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali zaplata peňažnej náhrady. Občiansky zákonník v ustanovení § 13 ods. 2 umožňuje za určitých podmienok požadovať namiesto nepeňažného zadosťučinenia peňažnú náhradu. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je predovšetkým skutočnosť, že morálna satisfakcia sa vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu javí ako nepostačujúca. Posúdenie splnenia tejto podmienky je predmetom voľnej úvahy súdu. Podľa ustálenej judikatúry objektívnym kritériom posúdenia dôvodnosti priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zistenie, či by v konkrétnej situácii, za ktorej k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, vzniknutú nemajetkovú ujmu vzhľadom na intenzitu, rozsah a trvanie ako závažnú pociťoval každý, kto by sa nachádzal na mieste a v postavení postihnutej osoby (uznesenie ÚS SR sp. zn. III. ÚS 154/2011). V situácii, keď došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia (do práva na rodinný život) poškodeného, keď z objektívneho hľadiska je strata jedného z členov rodiny neodčiniteľnou ujmovou, ktorá postihuje všetkých ostatných členov, je náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch primeraným prostriedkom obrany proti neoprávnenému zásahu (rozhodnutie NS ČR sp. zn. 30Cdo 2951/2004). Pri úmrtí nemôže žiadne zadosťučinenie odčiniť vzniknutú ujmu, ktorá má absolútny charakter. Keďže v súdnej veci došlo v dôsledku neoprávneného zásahu žalovanej 1/ k úmrtiu člena rodiny - dcéry a sestry,

pričom toto možno spravodlivo považovať za neodčiniteľnú ujmu a ako takú by ju v rovnakej situácii pociťoval každý, zastával súd názor, že sú splnené podmienky pre takýto spôsob odškodnenia žalobcov.

6. Čo sa týka výšky peňažnej náhrady, pre jej určenie zákon ustanovuje dve kritéria, a to a) závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, pričom sa predpokladá, že čím závažnejšia bude ujma čo do svojho rozsahu, trvania, dôsledkov, odstrániteľnosti a pod., tým bude vyššia jej náhrada v peniazoch, b) okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby. V slovenskej rozhodovacej praxi sú už ustálené aj ďalšie kritériá, ktoré by mal súd pri úvahe o výške náhrady nemajetkovej ujmy zohľadniť, a to tak vo vzťahu k poškodenému, ako aj k zodpovednej osobe. V zmysle nálezu ÚS ČR sp. zn. I. ÚS/2844/14 sú nimi na strane poškodeného: a) intenzita vzťahu žalobcov so zomrelým, b) vek zomrelého a pozostalých, c) otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, d) prípadné poskytnutie inej satisfakcie. Pre výšku náhrady je kvalita vzájomného vzťahu kľúčová. Psychická bolesť zo straty veľmi blízkeho človeka je často vnímaná ako neznesiteľná, fyzická, obmedzujúca ostatné aktivity pozostalého, mnohokrát prerastajúca až do duševného ochorenia. Pri zohľadnení veku zosnulého sa odlišuje, nakoľko je prežívaná strata novorodenca jeho rodičmi, strata rodiča jeho deťmi alebo strata osoby dôchodkového veku jeho vnúčatami. Strata osoby, na ktorej je pozostalý existenčne závislý, sa negatívne prejaví aj vo sfére osobnostného prežívania. Iná forma satisfakcie ako peňažná (napr. ospravedlnenie) síce nemôže byť sama o sebe postačujúca, jej poskytnutie a následné posúdenie jej významu však môže zasiahnuť do zníženia peňažného zadosťučinenia. Kritériami sa strane pôvodcu zásahu sú: a) postoj pôvodcu zásahu (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie), b) vplyv udalosti do duševnej sféry pôvodcu, c) jeho majetkové pomery, d) miera zavinenia. Je úplne zreteľné, že postoj pôvodcu zásahu môže podstatným spôsobom ovplyvniť vnímanie ujmy pozostalými; ústretové správanie, ospravedlnenie, či prejavená ľútosť škodcu môže zmierniť dopady nemajetkovej ujmy, naopak jeho ľahostajnosť, arogancia, či vyjadrená bezcitnosť ju môže ešte prehĺbiť. Je nutné prihliadať aj na jeho majetkové pomery tak, aby bola daná možnosť reálneho uspokojenia priznaných nárokov. V súdnej veci bolo preukázané, že žalobcovia 1/ - 3/ a zosnulá žili vo vzájomnom harmonickom vzťahu naplneného úctou a porozumením. Zosnulá dcéra najmä pre žalobcov 1/, 2/ ako rodičov predstavovala významnú oporu, a to aj napriek tomu, že s nimi nežila v spoločnej domácnosti. Pravidelne a často (každý víkend) ich navštevovala, a to už aj počas pracovného týždňa. Pravidelne s nimi trávila vianočné sviatky. Bola pre nich pomocou nie len materiálnou (aj keď žalobcovia 1/, 2/ neboli na zosnulú finančne odkázaní), keď ako obaja žalobcovia 1/, 2/ vypovedali, že im dcéra urobila nákup, ale aj pomocou v oblasti zdravotnej starostlivosti (chodili s nimi do kúpeľov), pomáhala im s bežnými prácami v domácnosti a v neposlednom a najdôležitejšom rade aj spoločníčkou pre spoločné trávenie voľného času (spoločné dovolenky, výlety, pobyty v záhrade) a konverzáciu, ktoré najmä osoby vo vyššom veku (akými sú i žalobcovia 1/, 2/) často potrebujú a vyhľadávajú. Príčinami zosnulej si upevňovali a pestovali pozitívne vzťahy aj so širšou rodinou, keď práve zosnulá organizovala rôzne rodinné stretnutia a celá rodina ju považovala za "rodinné tmelidlo". Zosnulá mala v ich živote nezastupiteľnú funkciu. Nečakanou a šokujúcou smrťou ich dcéry sú žalobcovia 1/, 2/ ochudobnení o pozitívne rozvíjanie citových väzieb s dcérou, odovzdávanie materinskej lásky, poskytovanie opatery v starobe (zosnulá sa chcela vrátiť k rodičom, o ktorých by sa postarala), priateľstvo a oporu. Súd mal za to, že aj práve s ohľadom na vek žalobcov 1/, 2/ tieto stratu dcéry prežívajú intenzívnejšie. Jedná sa o osoby vo vyššom veku, kedy je už pomoc zo strany blízkeho neodmysliteľnou súčasťou ich života. Túto pomoc im, ako súd už vyššie uviedol, poskytovala práve zosnulá dcéra. Žalobcovia neustále trpia veľkým zármutkom, čo sa prejavilo aj na ich psychike, keď nemôžu spať. Ani čas, ktorý doposiaľ uplynul od úmrtia ich dcéry, nezahojil ich rany a naďalej ťažko prežívajú stratu svojej dcéry, keď každé miesto, kde prídu, im pripomína, práve ju. Čo sa týka vzťahu žalobcu 3/ (brata) a zosnulej, aj tu mal súd preukázané, že ich vzťah bol založený na vzájomnom porozumení. Zosnulá žalobcu 3/ nikdy neobišla, keď cestovala k rodičom. Vždy sa u neho aspoň na chvíľu zastavila navštíviť jeho i jeho rodinu. Spoločne trávili voľný čas športovými aktivitami, výletmi a dovolenkami, poskytovali si vzájomne pomoc. Finančne na seba odkázaní neboli. Dôverný vzťah medzi sebou však nemali (nezdôverovali sa navzájom so svojimi radosťami a starosťami, čo by ich vzťah robilo bezpochyby intenzívnejším) a neboli spolu v každodennom kontakte tak, ako bola zosnulá so svojimi rodičmi. Aj napriek tomu je žalobca 3/ v dôsledku smrti jeho sestry ochudobnený o pozitívne rozvíjanie citových väzieb so svojou sestrou, priateľstvo, pomoc, ktoré by vzhľadom na svoj vek ako aj vek zosnulej mohol budovať ešte relatívne dlhé obdobie. Smrť sestry zasiahla žalobcu 3/ aj v zdravotnej oblasti, keď po tejto strate nemohol spať. Aj v jeho prípade lieči čas rany len pomaly, keď aj s odstupom niekoľkých rokov mu sestra naďalej chýba ako spoločníčka a pomoc, na ktorú sa vedel spoľahnúť. Z pohľadu pôvodcu zásahu - žalovanej 1/ táto do osobnostných práv žalobcov zasiahla neúmyselným porušením povinností

vodiča motorového vozidla, pričom sa k spáchaniu skutku postavila zodpovedne. Svoju vinu nepopierala, vyjadrila ľútosť nad spáchaním skutku, čo vyplynulo z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 2To/92/2020-409 zo dňa 15.06.2021. Žalobcom 1/ - 3/ sa ospravedlnila písomne listom, ktorý zaslala dňa 19.11.2018 na adresu žalobcu 3/, pričom žalobca 3/ sám uviedol, že list chápal ako ospravedlnenie sa celej rodine. To, že žalobcovia 1/ - 3/ neprijali jej ospravedlnenie a považovali ho len za formalitu v úmysle zlepšiť si postavenie v trestnom konaní, je samozrejme ich vnútorný postoj, avšak nič to nemení na skutočnosti, že žalovaná 1/ mala snahu zmierniť ich utrpenie práve predmetným ospravedlnením, ktoré, ako vypovedala, urobila z vlastnej vôle. Okrem toho samotná tragická udalosť sa podpísala aj na psychickej stránke žalovanej 1/, ktorá podľa svojho vyjadrenia (a toto nebolo zo strany žalobcov rozporované), vyhľadala aj pomoc psychológa a za pomoci svojho blízkeho okolia sa opäť zaradila do života. Z hľadiska jej majetkových pomerov súd zistil, že žalovaná 1/ je zamestnaná a dosahuje príjem vyšší ako je minimálna mzda. A hoci aktuálne nevlastní žiaden iný majetok, je na začiatku svojho produktívneho veku, kedy je dôvodné predpokladať, že bude mať možnosť vyrobiť určité majetkové hodnoty.

7. Rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, je aj atribút primeranosti. Je potrebné si uvedomiť, že účelom náhrady nemajetkovej ujmy je okrem iného zmiernenie nepriaznivého následku neoprávneného zásahu, nie jeho úplné odškodnenie, nakoľko nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčíslieť. Pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine a tiež aj to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine. Pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy je nutné použiť princíp primeranosti aj takým spôsobom, že súd porovná čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch. Súd aj v tejto veci porovnal sumy nemajetkovej ujmy priznaných v iných konaniach a zistil, že napr. rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš, č. k. 7C/256/2011-184 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline, č. k. 8C/264/2013-223 z 28.10.2013 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť syna rodičom každému vo výške 10.000 eur, rozsudkom Okresného súdu Topoľčany, sp. zn. 6C/143/2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 5Co/264/2017 bola priznaná matke plnoletej dcéry nemajetková ujma 25.000 eur, rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 37C/178/2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 11Co/90/2010 súd priznal rodičom plnoletej dcéry nemajetkovú ujmu každému v sume 15.000 eur, Okresný súd Prievidza rozsudkom, sp. zn. 18C/381/2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 17Co/322/2017 priznal rodičom každému po 15.000 eur a mladšiemu bratovi 10.000 eur, Okresným súdom Považská Bystrica, sp. zn. 6C/51/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 17Co/243/2015 bola priznaná výška nemajetkovej ujmy otcovi a matke po 10.000 eur a plnoletému bratovi 5.000 eur, rozsudkom Okresného súdu Skalica sp. zn. 5C/7/2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/160/2019 bola priznaná rodičom zosnulého syna nemajetková ujma vo výške 15.000 eur každému a bratovi 7.500 eur, rozsudkom Okresného súdu Trenčín č. k. 27C/52/2020-105 zo dňa 16.03.2022 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17Co/58/2022-140 zo dňa 29.09.2022 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy matke vo výške 15.000 eur. Po zhodnotení všetkých vyššie uvedených kritérií, za stavu, keď medzi žalobcami 1/, 2/ a zosnulou existoval vysoko intenzívny pozitívny vzťah a medzi žalobcom 3/ a zosnulou existoval tiež pozitívny, ale nie až tak intenzívny vzťah ako bol vzťah žalobcov 1/, 2/ a zosnulou, s ohľadom na vek žalobcov 1/ - 3/, finančnú (ne)odkázanosť, ako aj s ohľadom na postoj žalovanej 1/ k spáchanému skutku, jej ospravedlnenie a podporne aj jej majetkové pomery, po porovnaní rozhodnutí súdov v obdobných veciach dospel súd k záveru, že spravodlivému usporiadaniu zodpovedá náhrada nemajetkovej ujmy v prospech žalobcov 1/, 2/ vo výške 13.000 eur pre každého a v prospech žalobcu 3/ vo výške 5.000 eur a uložil žalovanému 2/ žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy v týchto výškach zaplatiť. Vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol, nakoľko mal za to, že nemajetková ujma nad rámec súdom priznanej výšky je neprimeraná. Na majetkové pomery žalovanej 1/, hoci povinnosť uhradiť nemajetkovú ujmu súd uložil žalovanému 2/, podporne prihliadol preto, lebo to bola práve žalovaná 1/, ktorá zasiahla protiprávnym konaním do osobnostných práv žalobcov. Majetkové pomery žalovaného 2/ v tomto smere vôbec nie sú rozhodujúce, nakoľko žalovaný 2/ nijakým spôsobom nezasiahol do osobnostných práv žalobcov a plnenie poskytuje len ako poisťovateľ vozidla, ktorým žalovaná 1/ tragickú udalosť spôsobila. V predmetnej veci mala plný úspech žalovaná 1/, preto jej súd priznal voči žalobcom 1/ - 3/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (§ 262 ods. 2 CSP). Vo vzťahu k žalovanému 2/ mali žalobcovia plný úspech čo do základu, pričom výška nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu, preto im súd priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude

rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku. Lehotu na splnenie povinnosti, 3 dni od právoplatnosti tohto rozhodnutia, určil súd podľa § 232 ods. 3 CSP.

8. Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie žalobcovia, v ktorom uviedli, že nesúhlasia s výrokmi rozsudku, ktoré medzi sebou súvisia. Súd prvej inštancie zamietol vo výroku I. napadnutého rozhodnutia žalobu voči žalovanej 1/, pričom svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalovaná 1/ dôvodne a včas vznesla námietku premlčania. Zároveň súd dospel k záveru, že námietka premlčania nie je v rozpore s dobrými mravmi, pričom pripustil, že existujú prípady, kedy môže byť námietka premlčania v rozpore s dobrými mravmi. Žalobcovia nesúhlasia s právnym názorom súdu prvej inštancie pričom majú za to, že vznesená námietka premlčania je v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Právo a povinnosť ako spoločenská kategória sa realizuje v spoločenskom živote, a preto voľnosť výkonu práva je obmedzená rovnakou možnosťou výkonu práva ostatnými subjektmi práva. Výkon práva, ktorý zasahuje bez právneho dôvodu do práv a oprávnených záujmov iných, je prejavom šikanózneho výkonu práva, t. j. ide o výkon práva realizovaného nie za účelom dosiahnutia určitého, napr. ekonomického, cieľa, ale v úmysle poškodenia (tzv. dolus coloratus) iného subjektu. Takýto výkon práva je v rozpore s absolútnym zákazom vyjadreným v § 3 ods. 1 OZ. V rozpore s absolútnym zákazom je výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, za výkon ktorého (konanie contra bonos mores), či už formou právneho úkonu alebo faktickým správaním, rozumieme také konanie, ktoré sa nachádza v elementárnom rozpore s názorom a mienkou prevažnej väčšiny spoločnosti o otázke, aký by mal byť výkon tohto práva, aby dodržiaval a zachovával morálne a etické zásady spoločnosti. Ide najmä o rešpektovanie hodnôt ako slušnosť, poctivosť, morálka, a pod. Dobré mravy preto predstavujú určitý materiálny korektív, ktorý je potrebné uplatniť v prípade, ak právne predpisy jeho uplatnenie pripúšťajú, najmä z dôvodu, že do obsahu právnych predpisov nie je možné zapracovať všetky situácie, ktoré život priniesie. V tomto prípade bolo tou situáciou zavinenie smrti dieťaťa žalobcov 1/ a 2/ a následné uplatnenie si nároku na ochranu osobnosti voči žalovanej, ktorá vznesla námietku premlčania v dôsledku spojenú s priznaním náhrady trov konania voči rodičom alebo jej, ktorej smrť zavinila. Treba vziať na zreteľ, že v danom prípade vinnikom nehody bola práve žalovaná 1/. Prioritne ona je zodpovedná za zásah do osobnostných práv žalobcov, pričom žalobcovia museli čakať približne tri roky na to, či je z hľadiska práva objektívne zodpovedná za nehodu alebo nie. Žalobcovia nemohli predsa podať nedôvodne žalobu, keď nemali ustálené, či zásah do osobnostných práv spôsobila práve žalovaná 1/, resp. či v danom prípade išlo o neoprávnený zásah, ktorý bol v rozpore s jej právami a povinnosťami stanovenými právnym poriadkom. Až na základe výsledkov trestného konania mohli žalobcovia ustáliť, či boli splnené zákonné predpoklady zodpovednosti u žalovanej 1/, ktoré musia byť splnené, aby mohlo dôjsť k vzniku občianskoprávnej sankcie za nemajetkovú ujmu. Trestné konanie predsa mohlo skončiť akýmkoľvek výsledkom, to znamená aj oslobodením žalovanej 1/, aj so záverom, že smrť zavinila celkom iná osoba. Nič na tom nemení ani tvrdenie, ktoré v tomto konaní prezentovala žalovaná 1/, a to, že sa trestnému konaniu nevyhýbala a spolupracovala s OČTK. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti sú žalobcovia toho názoru, že súd pri posudzovaní vznesenej námietky premlčania spolu v kontexte s princípom dobrých mravov mal posudzovať dobu trestného konania, ktorá pohltila takmer celú premlčaciu dobu (s výnimkou cca 1 mesiaca). Je nesporné, že žalobcovia nezavinili dĺžku trestného konania a teda v konečnom dôsledku ani nezavinili, prečo v dôsledku prebiehania trestného konania nemohli ustáliť osobu, voči ktorej mali podať žalobu. Táto skutočnosť mala byť vzájomne vyhodnotená aj so správaním žalovanej 1/ a následkami jej konania. Žalobca 3/ si navyše predsa riadne uplatnil škodu aj v trestnom konaní, čo je z dokazovania nepochybné, avšak nie je možné vykonať dokazovanie týkajúce sa nemajetkovej ujmy v trestnom konaní a preto bol so zvyškom odkázaný na civilné konanie. Táto situácia, týkajúca sa i spočívania lehoty teda nemôže byť na ťarchu žalobcu 3/, ktorý nemá právne vzdelanie, ani na ťarchu žalobcom 1/ a 2/, ktorí neboli v pozícii poškodených v trestnom konaní. Naznačená skutková situácia je situáciou, ktorú právne predpisy neupravujú a práve preto materiálny korektív v podobe dobrých mravov je potrebné dôkladnejšie posudzovať a v danom prípade podľa názoru žalobcov aj aplikovať. Súd síce v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že skúmal prípadný rozpor vznesenej námietky premlčania a dobrých mravov (26.), avšak podľa názoru odvolateľov neposúdil vznesenie námietky žalovanej 1/ v tomto ohľade správne. Priznať navyše žalovanej 1/ náhradu trov konania je práve prípadom tvrdosti zákona, kedy mal súd rozhodnúť v tejto otázke inak, aj s ohľadom na rozpor s dobrými mravmi. Argumentujeme i tým, že k ospravedlneniu rodičom (žalobcom 1/ a 2/) malo dôjsť listom z 19.11.2018 adresovaným, ale žalobcovi 3/. Žalovaná síce vyjadrila, že mala snahu ospravedlniť sa aj rodičom, avšak túto snahu považujú za nedostatočnú. Potvrzuje to i „pozabudnutie“ žalovanej 1/ na povinnosť nahradiť poškodenému 3/ škodu priznanú v trestnom konaní vo výške 1.022,74 eur (pohrebné náklady), o ktorej vedela žalovaná 1/ minimálne od

15.06.2021, avšak k úhrade došlo až po podaní žaloby v tomto konaní, teda približne rok na to. Navyše vznesená námietka žalovanej 1/ nerešpektuje základné hodnoty ako slušnosť, poctivosť a morálka, čo len podporuje presvedčenie žalobcov, že vznesená námietka premlčania je v rozpore s dobrými mravmi. Žalobcovia v kontexte s vyššie uvedenými skutočnosťami preto napádajú odvolaním aj výrok VI. rozsudku o trovách konania, ktorý má podklad vo výroku I. a navrhovali, aby žalobcom bol priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % aj voči žalovanej 1/. Žalobcovia odvolaním napádajú aj to, že skutkové a právne okolnosti prípadu s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy odôvodňovali, priznať im vyššiu sumu peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy a priznané sumy považujú za neprimerané – nízke. Z tohto dôvodu napádajú aj výroky o výške priznaných súm vo výrokoch II., III. a IV. a žiadali, aby odvolací súd prehodnotil sumy priznané žalobcom a priznal ich po zvážení vo vyššej výške. Súd prvej inštancie v tomto smere poukazoval na rôzne rozhodnutia krajských súdov, pričom s výnimkou jedného rozhodnutia bola v každom prípade priznaných rodičom zosnulých detí peňažná náhrada vo výške minimálne 15.000 eur. Žalobcovia 1/ a žalobkyňa 2/ preto nie je zrejmé, prečo súd sa v danom prípade rozhodol znížiť túto hranicu a priznať peňažnú náhradu v nižšom rozsahu ako bola priznaná v rozhodnutiach iných súdov, na ktoré sám poukázal. Súd navyše sám v odôvodnení vyslovil závery, podľa ktorých mala nebohá dcéra a sestra žalobcov s nimi veľmi pekný a blízky vzťah, ktorý nie je bežný, a to so všetkými tromi žalobcami. V tomto smere je nepreskúmateľné napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie. Primerane to platí aj vo vzťahu k žalobcovi 3/, ktorému bola priznaná peňažná náhrada iba vo výške 5.000 eur. S poukazom na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 17Co/322/2017 (na ktorý odkazuje aj súd prvej inštancie) sa žalobca 3/ domnieva, že mu mala byť priznaná vyššia peňažná náhrada vzhľadom na skutkové a právne okolnosti prípadu s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy. Bez povšimnutia nemôže pri určovaní výšky peňažnej náhrady ostať skutočnosť, že zosnulá – dcéra žalobcu 1/ a žalobkyne 2/, resp. sestra žalobcu 3/ nemala žiaden podiel viny na nehode (na svojej smrti), t. j. podiel viny bol 100 % na strane žalovanej 1/ ako pôvodcu zásahu do osobnostných práv žalobcov a práve aj táto skutočnosť by mala byť zohľadnená pri stanovení výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, no súd prvej inštancie túto skutočnosť evidentne nezohľadňoval. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhovali, aby odvolací súd zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobe vyhovie v celom rozsahu.

9. Žalovaná 1/ v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcov uviedla, že žalobcovia 1/- 3/ v podanom odvolaní uvádzajú, že nesúhlasia s právnym názorom súdu prvej inštancie, pričom majú za to, že podaná námietka premlčania je v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Toto tvrdenie zakladajú na tom, že žalobcovia museli čakať približne tri roky na to, či je z hľadiska práva žalovaná 1/ objektívne zodpovedná za nehodu alebo nie. V tomto smere žalobcovia ďalej argumentujú, že súd mal posudzovať dĺžku trestného konania, ktorú žalobcovia nezavinili a ktorá pohltila takmer celú premlčaciu dobu. Žalobcovia ďalej tvrdia, že žalobca 3/ si mal riadne v trestnom konaní uplatniť nárok na náhradu škody, avšak s týmto bol odkázaný na civilný proces, nie je právne vzdelaný a žalobcovia 1/ a 2/ neboli v pozícii poškodených v trestnom konaní. Žalobcovia v tejto súvislosti namietajú aj priznanie trov konania žalovanej 1/ ako prílišnú tvrdosť zákona. Vyššie uvedená argumentácia žalobcov je nedôvodná. Podľa nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 176/2011 samotná dôvodnosť vznesenej námietky premlčania však rozpor s dobrými mravmi nezakladá. Aplikácia tohto inštitútu by mala byť len výnimočná a nemala by zhojovať neznalosť zákona - t. j. neznalosť plynutia premlčacích dôb. V tomto smere je potrebné poukázať aj na jednu zo základných zásad súkromného práva - vigilantis iura scripta sunt - právo patrí bdelym. Preto je potrebné pri skúmaní otázky, či je vznesenie námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi skúmať či strana konania, ktorá sa dovoľá rozporu s dobrými mravmi v súlade s § 3 ods. 1 OZ, postupovala s dostatočnou mierou predvídavosti a opatrnosti práve v súlade so zásadou vigilantis iura, ktorá predpokladá, že každý zodpovedá za náležitú mieru predvídavosti a opatrnosti nielen pri vzniku právneho vzťahu, ale aj pri uplatňovaní svojich práv a výkone svojich práv a povinností z neho vyplývajúcich. V tomto smere treba podotknúť, že žalobcovia boli v trestnom konaní zastúpení odborne spôsobilým substituentom, mali možnosť sa informovať na obsah svojich práv aj v trestnom konaní, kde sú poškodeným takisto dávanej k dispozícii podrobné písomné poučenia. Žalobcovia sú v prebiehajúcom konaní od počiatku zastúpení advokátom. Nie je preto možné (a ani na mieste) argumentovať neznalosťou práva, najmä s ohľadom na dlhodobu ustálenú judikatúru v posudzovaní plynutia premlčacej doby v tomto type sporov. Nebolo povinnosťou žalobcov žalovať v spore žalovanú 1/ a žalovaného 2/ súčasne, nakoľko sa nejedná o nerozlučné spoločenstvo. Žalobcovia mali v tomto smere na výber a mohli uplatniť nárok na náhradu škody buď od žalovanej 1/, od žalovaného 2/ alebo od oboch naraz, pričom začatie plynutia premlčacej doby sa u žalovaných posudzuje osobitne. Žalovaná 1/ nijak nebránila žalobcom domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy voči nej aj skôr, či už

v trestnom alebo samostatnom civilnom konaní. Žalovaná 1/ v priebehu trestného konania svoju vinu nerozporovala, ku skutku sa priznala a plne spolupracovala s OČTK. Dĺžku trestného konania nemožno pripisovať na ľarchu žalovanej 1/, nakoľko ju v žiadnom prípade nezapríčinila. Súd prvej inštancie sa v konaní podrobne zaoberal aj ospravedlnením sa žalovanej 1/ žalobcom (všetkým) ako aj tvrdením žalobcu 3/, že si náhradu nemajetkovej ujmy uplatnil v trestnom konaní (neuplatnil). V tomto smere argumentácia žalobcov absolútne neobstojí a je v rozpore s výsledkami dokazovania. V neposlednom rade treba poukázať na to, že nárok žalobcov podľa súdu prvej inštancie nezanikol z dôvodu premlčania celkom a nie je možné preto tvrdiť, že práva žalobcov boli zásadne poškodené z dôvodu uplynutia premlčacej doby, v situácii keď bolo žalobcom zo strany súdu priznané plnenie voči žalovanému 2/. Súd prvej inštancie priznal plnú náhradu trov konania žalovanej 1/ podľa § 255 ods. 1 CSP. V danom prípade aplikácia § 257 CSP neprichádza do úvahy, nakoľko v konaní sa nevyskytli žiadne dôvody osobitného zreteľa, pre ktoré by súd náhradu trov konania žalovanej 1/ nemohol priznať a takéto dôvody neboli zo strany žalobcov ani uvádzané. Čo sa výšky priznanej náhrady týka, v tomto smere žalovaná 1/ poukazuje na voľnú úvahu súdu v posudzovaní tejto otázky, pričom výšku priznaného nároku jednotlivým žalobcom možno považovať za konformnú s rozhodovacou praxou súdov. Žalovaná 1/ má za to, že súd vykonal podrobné dokazovanie vo veci, kedy vykonal všetky navrhované dôkazy strán sporu, žalobcov aj žalovaných podrobne vypočul k okolnostiam týkajúcim sa vzniknutej nemajetkovej ujmy a v rozsudku riadne, logicky, presvedčivo a zároveň vyčerpávajúco zhodnotil vykonané dôkazy. Žalobcami podané odvolanie považuje za nedôvodné a rozhodnutie okresného súdu, ktorým súd zamietol žalobu voči žalovanej 1/ za vecne správne, pričom sa s ním stotožňuje v celom rozsahu a navrhovala, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil a žalobcov zaviazal na náhradu trov konania žalovanej 1/ vo výške 100 %.

10. Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec v zmysle ust. § 379, § 380 ods. 1 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti vo výrokoch I., V., VI., VII. ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP, pričom v nadväznosti na § 387 ods. 2 CSP, odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na vecne správne odôvodnenie súdu prvej inštancie, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje.

11. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II., III., IV. odvolaním napadnutý nebol, a preto zostalo rozhodnutie súdu prvej inštancie v týchto výrokoch právoplatné a rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknuté.

12. Súd prvej inštancie vzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo, výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 až 194 CSP. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval. Odvolací súd sa preto stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie a z tohto dôvodu si odvolací súd aj osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia, v celom rozsahu na ne poukazuje v zmysle § 387 ods. 2 CSP.

13. Súd prvej inštancie teda opierajúc sa o dostatočné skutkové zistenia tieto správne vyhodnotil a vyvodil z nich i správny právny záver. Na zdôraznenie ich správnosti odvolací súd len podčiarkuje, že z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie mal aj odvolací súd za preukázané, že žalobcovia 1/ - 3/ sa podanou žalobou domáhali od žalovaných 1/, 2/ zaplataenia nemajetkovej ujmy, a to vo výške 24.000 eur v prospech žalobcu 1/, vo výške 24.000 eur v prospech žalobkyne 2/ a vo výške 20.000 eur v prospech žalobcu 3/. Keďže žalovaní v konaní vzniesli námietku premlčania žalobcami uplatneného nároku, súd prvej inštancie sa správne na prvom mieste zaoberal práve otázkou premlčania. V zmysle zákonných ustanovení sa právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch premlčí vo všeobecnej trojročnej lehote, ktorej začiatok plynutia je viazaný na okamih, v ktorom došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba teda začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, v ktorom došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. Žalobcovia svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy odvodzujú od dopravnej nehody, ktorej priamou účastníčkou bola ich dcéra a sestra a ktorá na následky zranení dňa XX.XX.XXXX zomrela. Súd prvej inštancie potom správne ustálil, že premlčacia doba teda v danom prípade začala plynúť dňa 12.07.2018 a uplynula dňa 12.07.2021. Žaloba však bola súdu prvej inštancie doručená až dňa 29.03.2022, t. j. po uplynutí zákonom stanovenej 3-ročnej premlčacej doby. Pokiaľ žalobcovia tvrdili, že začiatok plynutia premlčacej doby je viazaný na skutočnosť, kedy sa dozvedeli,

kto je za dopravnú nehodu zodpovedný a takto stanovili začiatok plynutia premlčacej doby na deň 15.06.2021, t. j. deň rozhodnutia odvolacieho súdu v trestnom konaní, v tomto smere sa súd prvej inštancie správne s názorom žalobcov nestotožnil, nakoľko ako už bolo vyššie uvedené, v prípade nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv plynie premlčacia doba odo dňa nasledujúceho po dni, v ktorom došlo k zásahu do týchto zákonom chránených práv a nie je pritom dôležité, či a kedy bol porušovateľ osobnostných práv uznaný za zodpovedného z protiprávneho zásahu do osobnostných práv poškodeného v inom, napr. trestnom konaní. Rovnako ani odvolací súd sa taktiež nestotožnil s tvrdením žalobcov uvádzaním pred súdom prvej inštancie ako i v podanom odvolaní, že ujmu si žalobca 3/ uplatnil v rámci trestného konania, a preto premlčacia doba spočívala. Z odôvodnenia rozsudku č. k. 2To/92/2020-409 zo dňa 15.06.2021 vyplýva, že žalobca 3/ si uplatnil nárok na náhradu škody vo výške 8.000 eur, z ktorých preukázal len časť vo výške 1.022,74 titulom nákladov za pohreb L. C. a zvyšnú časť uplatnenej škody nepreukázal, nakoľko z uvedeného rozhodnutia ani podľa odvolacieho súdu nie je zrejmé, o aký druh uplatnenej škody sa vo zvyšku jednalo (majetková alebo nemajetková ujma), preto bolo na žalobcovi 3/, aby riadne preukázal, či zvyšok uplatnenej škody predstavoval nemajetkovú ujmu. Toto však pred súdom prvej inštancie nepreukázal, a preto súd prvej inštancie správne konštatoval, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy si žalobca 3/ v trestnom konaní neuplatnil, v dôsledku čoho nemohlo dôjsť vo vzťahu k nemajetkovej ujme k spočívaniu premlčacej doby. Čo sa týka žalobcov 1/, 2/, títo rovnako pred súdom prvej inštancie nijako nepreukázali uplatnenie nemajetkovej ujmy v trestnom konaní, a preto vo vzťahu k nim nemožno uvažovať o spočívaní premlčacej doby počas trestného konania. Súd prvej inštancie taktiež správne skúmal, či vznesenie námietky premlčania zo strany žalovanej 1/ nie je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Vznesenie námietky premlčania zásadne dobrým mravom neodporuje, môžu ale nastať situácie, keď uplatnenie tejto námietky je výrazom zneužitia práva na úkor strany, ktorá márne uplynutie premlčacej doby nezavinila a voči ktorej by za takejto situácie zánik nároku v dôsledku uplynutia premlčacej doby bol neprímerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom ňou uplatňovaného práva a s dôvodmi, pre ktoré svoje právo včas neuplatnila. V konaní pred súdom prvej inštancie však nevyšli najavo a zo strany žalobcov neboli ani tvrdené žiadne také okolnosti, pre ktoré by súd mal za to, že vznesená námietka premlčania sa prieči dobrým mravom. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje tak ako správne poukázala i žalovaná 1/ vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov na nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 176/2011, odvolací súd ďalej poukazuje i na rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo/265/2009, sp. zn. 7Cdo/226/2016, sp. zn. 7Cdo/507/2014, sp. zn. 7Cdo/301/2021, ktoré sa zaoberali rozporom vznesenej námietky premlčania s dobrými mravmi a z ktorých vyplýva, že samotná dôvodnosť vznesenej námietky premlčania však rozpor s dobrými mravmi nezakladá. Aplikácia tohto inštitútu by mala byť len výnimočná a nemala by zhojovať neznalosť zákona - t. j. neznalosť plynutia premlčacích dôb. V tomto smere je potrebné poukázať aj na jednu zo základných zásad súkromného práva - *vigilantibus iura scripta sunt* - právo patri bdelym. Preto je potrebné pri skúmaní otázky, či je vznesenie námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi skúmať či strana konania, ktorá sa dovoľá rozporu s dobrými mravmi v súlade s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, postupovala s dostatočnou mierou predvídavosti a opatrnosti práve v súlade so zásadou *vigilantibus iura*, ktorá predpokladá, že každý zodpovedá za náležitú mieru predvídavosti a opatrnosti nielen pri vzniku právneho vzťahu, ale aj pri uplatňovaní svojich práv a výkone svojich práv a povinností z neho vyplývajúcich. V tomto smere treba podotknúť, že žalobcovia boli v trestnom konaní zastúpení odborne spôsobilým substituentom, mali možnosť sa informovať na obsah svojich práv aj v trestnom konaní, kde sú poškodeným takisto dávanej k dispozícii podrobné písomné poučenia. Žalobcovia sú v prebiehajúcom konaní od počiatku zastúpení advokátom, nie je preto možné argumentovať neznalosťou práva, najmä s ohľadom na dlhodobu ustálenú judikatúru v posudzovaní plynutia premlčacej doby v tomto type sporov. Nebolo povinnosťou žalobcov žalovať v spore žalovanú 1/ a žalovaného 2/ súčasne, nakoľko sa nejedná o nerozlučné spoločenstvo. Žalobcovia mali v tomto smere na výber a mohli uplatniť nárok na náhradu škody buď od žalovanej 1/, od žalovaného 2/ alebo od oboch naraz, pričom začatie plynutia premlčacej doby sa u žalovaných posudzuje osobitne. Žalovaná 1/ nijak nebránila žalobcom domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy voči nej aj skôr, či už v trestnom alebo samostatnom civilnom konaní. Žalovaná 1/ v priebehu trestného konania svoju vinu nerozporovala, ku skutku sa priznala a plne spolupracovala. Rovnako ani dĺžku trestného konania nemožno pripisovať na ťarchu žalovanej 1/, nakoľko ju nezapríčinila. Súd prvej inštancie sa v konaní podrobne zaoberal aj ospravedlnením sa žalovanej 1/ žalobcom ako aj tvrdením žalobcu 3/, že si náhradu nemajetkovej ujmy uplatnil v trestnom konaní. Rovnako je potrebné poukázať na to, že nárok žalobcov podľa súdu prvej inštancie nezanikol z dôvodu premlčania celkom a nie je možné preto tvrdiť, že práva žalobcov boli zásadne poškodené z dôvodu uplynutia premlčacej doby, v situácii keď bolo žalobcom zo strany súdu priznané plnenie voči

žalovanému 2/. S poukazom na uvedené dospel súd prvej inštancie správne k záveru, že vo vzťahu k žalovanej 1/ je žalobcami uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy premlčaný v celom rozsahu, a preto správne žalobu vo vzťahu k žalovanej 1/ v celom rozsahu zamietol.

14. Keďže súd prvej inštancie následne ustálil, že žalobcami uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalovanému 2/ premlčaný nie je, správne sa v ďalšom zaoberal dôvodnosťou podanej žaloby a správne potom dospel k záveru, že v danom prípade boli splnené všetky zákonom predpokladané podmienky vzniku občianskoprávných sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom do osobnosti žalobcov. Čo sa týka výšky peňažnej náhrady, správne konštatoval, že pre jej určenie zákon ustanovuje dve kritéria, a to a) závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, pričom sa predpokladá, že čím závažnejšia bude ujma čo do svojho rozsahu, trvania, dôsledkov, odstrániteľnosti a pod., tým bude vyššia jej náhrada v peniazoch, b) okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby. Ďalej správne uviedol, že v slovenskej rozhodovacej praxi sú už ustálené aj ďalšie kritériá, ktoré by mal súd pri úvahe o výške náhrady nemajetkovej ujmy zohľadniť, a to tak vo vzťahu k poškodenému, ako aj k zodpovednej osobe, pričom správne v tejto súvislosti poukázal na nález ÚS ČR sp. zn. I. ÚS/2844/14. V prejednávanej veci bolo dokazovaním vykonaným pred súdom prvej inštancie preukázané, že žalobcovia 1/ - 3/ a zosnulá žili vo vzájomnom harmonickom vzťahu naplneného úctou a porozumením. Zosnulá dcéra najmä pre žalobcov 1/, 2/ ako rodičov predstavovala významnú oporu, a to aj napriek tomu, že s nimi nežila v spoločnej domácnosti. Pravidelne a často (každý víkend) ich navštevovala, a to už aj počas pracovného týždňa. Pravidelne s nimi trávila vianočné sviatky. Bola pre nich pomocou nie len materiálnou (aj keď žalobcovia 1/, 2/ neboli na zosnulú finančne odkázaní), keď ako obaja žalobcovia 1/, 2/ vypovedali, že im dcéra urobila nákup, ale aj pomocou v oblasti zdravotnej starostlivosti (chodili s nimi do kúpeľov), pomáhala im s bežnými prácami v domácnosti a v neposlednom a najdôležitejšom rade aj spoločníčkou pre spoločné trávenie voľného času (spoločné dovolenky, výlety, pobyty v záhrade) a konverzáciu, ktoré najmä osoby vo vyššom veku (akými sú i žalobcovia 1/, 2/) často potrebujú a vyhľadávajú. Príčinami zosnulej si upevňovali a pestovali pozitívne vzťahy aj so širšou rodinou, keď práve zosnulá organizovala rôzne rodinné stretnutia a celá rodina ju považovala za "rodinné tmelidlo". Zosnulá mala v ich živote nezastupiteľnú funkciu. Čo sa týka vzťahu žalobcu 3/ (brata) a zosnulej, vykonaným dokazovaním pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, že ich vzťah bol založený na vzájomnom porozumení. Zosnulá žalobcu 3/ nikdy neobišla, keď cestovala k rodičom. Vždy sa u neho aspoň na chvíľu zastavila navštíviť jeho i jeho rodinu. Spoločne trávili voľný čas športovými aktivitami, výletmi a dovolenkami, poskytovali si vzájomne pomoc. Finančne na seba odkázaní neboli. Dôverný vzťah medzi sebou však nemali (nezdôverovali sa navzájom so svojimi radosťami a starosťami, čo by ich vzťah robilo bezpochyby intenzívnejším) a neboli spolu v každodennom kontakte tak, ako bola zosnulá so svojimi rodičmi. Aj napriek tomu je žalobca 3/ v dôsledku smrti jeho sestry ochudobnený o pozitívne rozvíjanie citových väzieb so svojou sestrou, priateľstvo, pomoc, ktoré by vzhľadom na svoj vek ako aj vek zosnulej mohol budovať ešte relatívne dlhé obdobie. Ďalej bolo dokazovaním vykonaným pred súdom prvej inštancie preukázané, že z pohľadu pôvodcu zásahu - žalovanej 1/, že táto do osobnostných práv žalobcov zasiahla neúmyselným porušením povinností vodiča motorového vozidla, pričom sa k spáchaniu skutku postavila zodpovedne, svoju vinu nepopierala, vyjadrila ľútosť nad spáchaním skutku, čo vplynulo z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 2To/92/2020-409 zo dňa 15.06.2021. Žalobcom 1/ - 3/ sa ospravedlnila písomne listom, ktorý zaslala dňa 19.11.2018 na adresu žalobcu 3/, pričom žalobca 3/ sám pred súdom prvej inštancie uviedol, že list chápal ako ospravedlnenie sa celej rodine. To, že žalobcovia 1/ - 3/ neprijali jej ospravedlnenie a považovali ho len za formalitu v úmysle zlepšiť si postavenie v trestnom konaní, je samozrejme ich vnútorný postoj, avšak nič to ani podľa odvolacieho súdu nemení na skutočnosti, že žalovaná 1/ mala snahu zmierniť ich utrpenie práve predmetným ospravedlnením, ktoré, ako vypovedala, urobila z vlastnej vôle. Okrem toho samotná tragická udalosť sa podpísala aj na psychickej stránke žalovanej 1/, ktorá podľa svojho vyjadrenia (a toto nebolo zo strany žalobcov rozporované), vyhľadala aj pomoc psychológa a za pomoci svojho blízkeho okolia sa opäť zaradila do života. Z hľadiska jej majetkových pomerov súd prvej inštancie zistil, že žalovaná 1/ je zamestnaná a dosahuje príjem vyšší ako je minimálna mzda.

15. Rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, je aj atribút primeranosti, pričom je potrebné si uvedomiť, že účelom náhrady nemajetkovej ujmy je okrem iného zmiernenie nepriaznivého následku neoprávneného zásahu, nie jeho úplné odškodnenie, nakoľko nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodiť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčíslit'. Súd prvej

inštancie v prejednávanej veci porovnal sumy nemajetkovej ujmy priznaných aj v iných konaniach. Po zhodnotení všetkých vyššie uvedených kritérií, za stavu, keď medzi žalobcami 1/, 2/ a zosnulou existoval vysoko intenzívny pozitívny vzťah a medzi žalobcom 3/ a zosnulou existoval tiež pozitívny, ale nie až tak intenzívny vzťah ako bol vzťah žalobcov 1/, 2/ a zosnulou, s ohľadom na vek žalobcov, finančnú (ne)odkázanosť, ako aj s ohľadom na postoj žalovanej 1/ k spáchanému skutku, jej ospravedlnenie a podporne aj jej majetkové pomery, po porovnaní rozhodnutí súdov v obdobných veciach dospel súd prvej inštancie správne k záveru, že spravodlivému usporiadaniu zodpovedá náhrada nemajetkovej ujmy v prospech žalobcov 1/, 2/ vo výške 13.000 eur pre každého a v prospech žalobcu 3/ vo výške 5.000 eur a uložil žalovanému 2/ žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy v týchto výškach zaplatiť a správne vo zvyšnej časti žalobu zamietol, nakoľko mal správne za to, že nemajetková ujma nad rámec súdom priznanej výšky je neprimeraná. Na majetkové pomery žalovanej 1/, hoci povinnosť uhradiť nemajetkovú ujmu súd prvej inštancie uložil žalovanému 2/, správne podporne prihliadol preto, lebo to bola práve žalovaná 1/, ktorá zasiahla protiprávnym konaním do osobnostných práv žalobcov. Čo sa týka námietky žalobcov uvádzanej v odvolaní, že priznané výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy považujú za neprimerané – nízke, odvolací súd v tejto súvislosti uvádza, že otázka výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Každé jedno rozhodnutie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady. Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy postupujú totiž sudy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach. V takto individualizovanom rámci určovania konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy zovšeobecnenie ani neprichádza do úvahy, keďže rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčíslieť (7Cdo/215/2020). Vzhľadom na vyššie uvedené súd prvej inštancie teda správne vo zvyšnej časti žalobu zamietol, nakoľko mal správne za to, že nemajetková ujma nad rámec súdom priznanej výšky je neprimeraná.

16. Súd prvej inštancie rovnako správne rozhodol i o náhrade trov konania. Keďže žalovaná 1/ mala v predmetnej veci plný úspech, správne jej preto priznal voči žalobcom 1/ - 3/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (§ 262 ods. 2 CSP). Čo sa týka námietky žalobcov uvádzanej v odvolaní, že priznať žalovanej 1/ náhradu trov konania je práve prípadom tvrdosti zákona, kedy mal súd rozhodnúť v tejto otázke inak, aj s ohľadom na rozpor s dobrými mravmi, odvolací súd uvádza, že podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. V súvislosti s požiadavkou na nepriznanie náhrady trov konania protistrane aj pre dôvody hodné osobitného zreteľa odvolací súd poznamenáva, že ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Znamená to, že súd nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu na náhradu trov konania, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane. Použitie tohto ustanovenia preto negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Z tohto dôvodu musí aplikácia daného ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter (pozri napr. R 34/1982). Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok: dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti zákon nešpecifikuje. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax, dnes už ustálenú (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2MCdo/17/2009, 5Cdo/67/2010 či 3MCdo/46/2012), podľa ktorej nemožno § 257 CSP považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradit' trovy konania výnimočne prihliadnuť. Túto normu preto nie je možné interpretovať tak, že je aplikovateľná kedykoľvek a bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii, kde sa tieto často vyskytujú, a tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie. Aj tu však treba skúmať, či nejde o výnimku z výnimky, či teda na ponechanie účinkov právnej normy nie sú dané dôvody. Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania (k tomu napr. nálezy Ústavného súdu ČR, III. ÚS 292/07, či I. ÚS 303/12), ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu (pozri nález Ústavného súdu ČR, III. ÚS 727/2000). Ustanovenie § 257

CSP neslúži na zmierňovanie alebo odstraňovanie majetkových rozdielov medzi stranami (pozri nálež Ústavného súdu ČR, I. ÚS 2862/07). Použitie § 257 CSP neodôvodňuje ani fakt, že strana nie solventná, alebo, že zároboková a majetková situácia strany, ktorá v spore zvíťazila, je lepšia ako u jej protistrany. Toto ustanovenie má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti, teda, inými slovami, na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie konania a jeho výsledok. Vzhľadom na uvedené odvolací súd konštatuje, že v danom prípade bola žalovaná 1/ v konaní plne úspešná a odvolací súd nezistil v danej veci zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa odôvodňujúce výnimočný postup súdu pre nepriznanie náhrady trov konania žalovanej 1/.

17. V súvislosti so žalobcovými prejavmi nespokojnosti s namietaným rozsudkom okresného súdu odvolací súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a bez znakov arbitrárnosti, čo v danom prípade splnené bolo.

18. Vzhľadom na vyššie uvedené teda súd prvej inštancie v predmetnej veci z výsledkov dokazovania vyvodil správny skutkový záver, na ktorý aplikoval správnu právnu úpravu, pričom dostatočne sa vysporiadal i s námietkami uvádzanými žalobcami v odvolaní, preto odvolací súd nepovažoval námietky žalobcov za opodstatnené a rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

19. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní úspešnej žalovanej 1/ a žalovanému 2/ odvolací súd priznal nárok náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom v rozsahu 100%, s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

20. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).